

אשית עצות בנפשי

שיחות זמנינו

ממורינו ראש

הישיבה שליט"א

ע"ז

שנה ב'

פרשת ויצא

תשפ"ה

ליל שישי
פרשת חיי שרה תשפ"ה

חיזוקים קצרים שנאמרו
לאחר שיעור הדף גמרא

שבת בצל הד"ר
מפי אחד המשתתפים

מזל"א טבא וגדיא יאה

אל האי גברא רבא ויקירא, מיקירי קרתא דשופריא מלא מדע וחכמה
העושה ומעשה למען כבוד רבינו ולכל בית חיינו

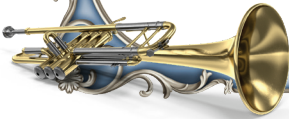
הגה"ח ר' יצחק שמואל פרענקל שליט"א

גבאי ביהמ"ד היכל הקודש ירושלים תובב"א

לרגל אירוסי בתו עב"ג בשעטו"מ

ובהאי עידנא נודה לוי על כל מה שעושה למען הגליון מדי שבוע בשבוע
כשמוסר עצמו שלא על מנת לקבל פרס שיצא דבר נעים ומתוקן להשקות
לבבות ישראל בעצות הקדושת של נחל נובע מקור חכמה
ויה"ר שירוזה רב נחת ממנה ומכל יוצאי חלציו מתוך הרחבה גדולה ויוכל
להמשיך בפעליו הברוכים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

תפלת אבון אקייט צצית 2012

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

ליל שישי פרשת חיי שרה תשפ"ה

בכל השנים אפשר לעבוד את ד'

התורה אומרת השבוע בפרשה, ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, ורש"י מקשה למה כתוב כמה פעמים שנה, ומתרג' רש"י שבת ק' היתה כבת כ' ובת כ' כבת ז', דיבורים אלו ברש"י הם לימוד גדול בעבורינו, כי אנשים אומרים, פעם כשהייתי צעיר, זה היה זמן טוב לעבוד את ד', כשהייתי בחור, וכשהייתי אברך צעיר הייתי יכול לעבוד את ד', אבל לא עכשיו, שרה אמנו מלמדת אותנו, שלא משנה איזה גיל, בכל גיל זה הזמן הכי טוב, בת ק' כבת כ' וכבת ז', תמיד היה טוב לשרה אמנו, כולם שוין לטובה, רש"י אומר בהמשך הפרשה שהתורה מספרת באריכות ובכפילות את כל הפרשה של אליעזר, כי מעשה אבות סימן לבנים, לפני שאנחנו הולכים ללמוד את כל ההלכות בתורה, ולקבל את התורה, אנחנו צריכים לראות את 'מעשה אבות', וללמוד מהם את הדרך בעבודת השם, לראות את האבות והאמהות איך שעבדו את הקב"ה בכל זמן וגיל, שרה אמנו עבדה את הקב"ה בגיל מאה ובגיל עשרים ובגיל שבע, באותה עבודה.

אפשר לעבוד את ד' בכל מקום ובכל זמן

המשנה אומרת במסכת ערכין [ו] ה: אין להקדש אלא מקומו ושעתו. כשפודים הקדש מסתכלים על המקום והזמן של עכשיו, למשל בן אדם מקדיש כוס תה, מגיע שמאי של הקדש ואומר זה שווה 2 דולר, ופודים את זה במחיר הזה, ולא

אומרים שהולכים לבדוק כמה זה היה שווה בזמן הקורונה, שאז שילמו יותר לכוס תה, ולא שואלים כמה זה שווה בארץ ישראל או במדינה אחרת, מוהרא"ש היה משתמש בכל משנה ובכל מאמר חז"ל ובכל הלכה ובכל פסוק לעבודת השם, וזה הכוונה במשנה הזאת, אין להקדש אלא מקומו ושעתו, מי שרוצה הקדש, מי שרוצה קדושה, צריך לבדוק מקומו ושעתו, ואסור לו להגיד, פעם הייתי יכול, מה שיך להגיד מה היה פעם, הרי כולנו היינו פעם, כולנו גלגולים, ואסור לאדם להגיד, אם הייתי גר במקום פלוני הייתי יכול לעבוד את השם, פעם הגיע יהודי לרבינו, ואמר שמציעים לו שידוך במקום פלוני, אבל המקום ההוא לא טוב בשבילי, אמר לו רבינו, מה זה אומר שם לא טוב לך? ללב ישראלי טוב בכל מקום, הוא יכול לעבוד את השם בכל מקום, יש את התירוץ הידוע של בחורי הישיבה בתחילת כל זמן, שאם היה תופס את המקום בפינה, הוא היה יכול להיות מתמיד עצום, אבל הכל נתפס והוא נשאר רק עם השולחן באמצע, ולכן הוא לא לומד, או כמו שהאברכים אומרים בראש השנה, אם הייתי מקבל מקום שם בפינה הייתי יכול להתפלל טוב, אין ספק שיש כזה דבר, מקום יותר טוב וכו', אבל אפשר לעבוד את ד' בכל מקום, ושרה אמנו מלמדת אותנו שאפשר לחיות עם הקב"ה בכל גיל ובכל מקום.

תמיד זה זמן טוב לעבודת השם

יש אברכים שאומרים, אם היה לי את 'סדר דרך הלימוד' של רבינו בשנות

מבקשים ועושים את כל הסגולות, בלי להתחכם, אנשים אומרים לי אם זה טובה בשבילי ללכת מהעולם ולקבל את התיקון, אז למה להתפלל שאני אהיה בריא, גם זה חכמות יתירות, והעצה לזה היא ללכת בצד ולבקש מהקב"ה שנוכה לתמימות ופשיטות.

המידות והטבע של נשים

אני חושב שלא הגעתם לכאן ממרחקים, ממאנסי ומליבערטי, ומתל ציון בארה"ק, כדי לשמוע כאן תורות על הפסוקים, כי את זה אתם יודעים יותר טוב ממני, והוצאתם ספרים יפים שנמצאים כאן בארון מולי, אתם הגעתם לכאן לשמוע 'לעובדא ולמעשה', ולכן אגיד לכם, הצדקנית הגדולה שרה אמנו, שעליה נאמר כולן שווין לטובה, גם היתה אשה עם כל המידות של אשה, כמבואר במדרש, אבל אני רוצה להקדים לפני שאני אקריא את המדרש, שאין לנו שום השגה באמהות הקדושות ובשאר הצדקניות שמובאות כאן במדרש, אני מלמד את המדרש רק כדי שאנחנו נוכל לקחת משהו לעצמינו לעובדא ולמעשה, המדרש נמצא בפרשת לך לך, וכך לשון המדרש: ד' מידות נאמרו בנשים. גרגרניות, צייתניות, עצלניות, קנאניות, גרגרניות [להוט אחרי אוכל] לומדים מחוה דכתיב ותקח מפריו ותאכל, צייתניות [אוהבות להאזין מאחורי הגב] לומדים משרה אמנו דכתיב ושרה שומעת, עצלניות גם משרה אמנו, דכתיב מהרי שלש סאים קמח סולת, קנאניות [קנאיות] לומדים מרחל אמנו דכתיב ותקנא רחל באחותה, ור' יהודה בר נחמיה מוסיף, אף איסטטניות ודברניות, איסטטניות [מתלוננות] דכתיב ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך, ודברניות דכתיב ותדבר מרים, וחז"ל מסיימים את הדרש, וכולן בכשרים.

אף הכשרות יכולות לכעוס ולקנא

הנעורים... האמת היא שזה נכון, שאם היה לך את דרך הלימוד היית יכול לגדול ת"ח גדול, אבל מה קורה עכשיו? קח עכשיו את דרך הלימוד, תלמד לכל הפחות פרק אחד משניות ליום, פרק אחד, מזמור אחד בתהלים, שורה אחת בגמרא, או חצי עמוד גמרא כל יום, זה משהו שכל אחד יכול תמיד בכל מצב, ולפעמים הבחורים חושבים הפוך, אחרי שאתחתן ויהיה לי את הפינה שלי בבית, עם הכוס תה שלי, אז אפתח את הגמרא, ואתחיל ללמוד, שרה אמנו היתה במאה שנה כמו בעשרים שנה וכמו בשבע שנים, גם כשהיתה בת מאה וכבר היה לה ילד, וגם כשהיתה בת עשרים ולא היו לה ילדים, וגם בגיל שבע, תמיד היא עבדה את ד' בלי תירוצים.

מה שהקב"ה עושה זה טוב – ועדיין צריך להתפלל

אחרי זה אומר רש"י פצצה יותר חזקה, על 'שני חיי שרה', כולן שווין לטובה, והצדיקים מסבירים, שתמיד היה לה טוב, כל השנים היו טובים, אם הקב"ה רוצה כך, אז זה טוב בשבילי, זה נכון שצריך לבקש מהקב"ה, אבל בסוף יודעים שמה שהקב"ה עושה, זה טוב, ואסור להתחיל להיכנס עם חכמות יתירות, כי מי שחכם יותר מדי, מתחיל לשאול שאלות, אם זה טוב למה אני מתפלל, אברך אחד אמר לי של"ע איבד ילד, והלך להשיח את הלב אצל יהודי ירא שמים, וההוא אמר לו שהוא צריך להודות להקב"ה, כי הילד הזה היה צריך להיות ילד לא בריא, ואז הוא שואל למה אני צריך לעשות את כל הסגולות של רבינו שהילדים יוולדו כראוי, הרי אם לא יוולדו הרי זה סימן מהמשמים שזה ילד לא בריא... זה כבר חכמות, אתה צריך לעשות את כל הסגולות שרבינו אומר בספר המידות, לקחת מגנט, ולא לדבר מזה וכו', ואם הקב"ה יעשה אחרת, נקבל את הגזר דין באהבה, אבל לפני זה

מישהו בטלפון והיא מאזינה ומתערבת, אל תכעס, ככה היה אצל שרה אמנו, ושרה שומעת, אנחנו חייבים ללמוד מכל אריכות הדברים של הפרשיות, הרי יש כל כך הרבה פסוקים עד קבלת התורה בפרשת יתרו, אנחנו צריכים ללמוד מזה לעצמינו.

להודות להקב"ה על הנישואין

אברך שהתחתן צריך לדעת שהקב"ה עשה לנו נס, מוהרא"ש היה אומר לאברכים להגיד הלל ביום הנישואין, בלי ברכה, אני כבר מתכוונן לאמירת ההלל, התחתנתי בר"ח כסלו, ברוך השם שאני יכול להגיד הלל עם ברכה, כי זה בראש חודש, באמצע החודש אומרים בלי ברכה, אומרים את המזמורים אחרי שחרית, הללויה הללו עבדי השם הללו את שם השם, מוהרא"ש אמר פעם, שרואים שמזמורי הלל בתהלים לפי היום תהלים, זה יוצא ביום שישי, אברך שהוא מלמד כל השבוע ועובד קשה עם הילדים, מגיע יום שישי הוא אומר הלל, ברוך השם נגמר, יש לי עכשיו חופש יום וחצי, הללויה הללו את שם השם, בשבת אחה"צ הוא כבר מתגעגע לחזור, אבל בינתיים ביום שישי הוא אומר הלל, ש"כח שמגיע שבת, אותו דבר כל איש עסקים, כשמגיע יום שישי, הוא מתבונן במה שהיה, נסעתי וטרחתי וחשבתי שכאן אני יעשה כסף וכאן אני יעשה כסף, בסוף הכל רק הפסדים, רבונו של עולם, ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם השם, ברוך השם מגיע שבת.

להודות להקב"ה על כל החסד והניסים

חז"ל אומרים איזה חכם המכיר את מקומו, אברך צריך לדעת שאם הוא בודד הוא כלום, אם הוא לא נשוי הוא לא שווה כלום, בווהר הקדוש כתוב השרוי בלא אשה לאו אדם הוא, אולי בעולם המוזר של היום, מי שיש לו רק 3 או 4 בתים הוא עדיין לא שווה כלום, ועדיין לא אדם, עד שהוא

חס ושלום לחשוב משהו על האמהות הקדושות, אנחנו מדברים רק ללמוד לעצמינו, התורה נכתבה 'מעשי אבות סימן לבנים', חס ושלום ללמוד כמו שלומדים באוניברסיטאות, שהתנא הזה היה כעסן והתנא הזה היה רגוע וכו', חס ושלום להגיד ככה, אנחנו רק לומדים מזה לעצמינו, יש אברכים בשנה הראשונה או השנייה, וכל אחד שמתקרב לרבינו מתחיל מחדש את השנה הראשונה, את החיים הטובים עם הלימודים והעצות של רבינו, שנה ראשונה בבית אחרי ההתקרבות, צריך לדעת שכך טבע הנשים, מי יכול להגיד שהוא מתנהג בבית יותר יפה מאברהם אבינו, שהוא מכבד את אשתו יותר מאיך שאברהם אבינו כיבד, אברהם אבינו בוודאי כיבד אותה וידע שהיא השכינה, ואעפ"כ היא צעקה עליו, חמסי עליך, אפילו שהוא כיבד אותה, היא היתה בברוגז, מי יכול להגיד שהוא יותר מיעקב אבינו, ואעפ"כ ותקנא רחל באחותה, ולמה האברך כועס כשאשתו עסוקה עם אחותה, ומתלוננת שרק לאחותה יש כסף ורק לאחותה יש דברים, תתחזק בזה שתראה שככה היה אצל האבות הקדושים.

גם לנו יש האמהות הקדושות

אנחנו חייבים ללמוד מהאבות הקדושים והאמהות הקדושות לתוך הבית שלנו, כפי שרבינו אומר ב'חיי מוהר"ן' [תקס"ג] שבימי אברהם אבינו היתה השכינה נקראת בשם שרה, ובימי יצחק בשם רבקה, ובימי יעקב רחל, וכן הוא אצל כל אחד ואחד. לכל אחד יש בביתו את השכינה כמו האמהות, ואצל כל אחד יכול להתקיים 'ותקנא רחל באחותה', כמובן שאין לנו השגה בזה, כדברי חז"ל שקינאה במעשיה הטובים, אבל נלמד מזה לגבינו, וכשהאשה מדברת נגד ההתקרבות שלך, תיזכר מהפסוק ותדבר מרים במשה, ואם יש לה משהו נגד אומאן ונגד רבינו, תיזכר ממרים הנביאה, ואם אתה מדבר עם

להקב"ה, תגיד איך שאתה רוצה, תגיד מה כואב לך, תגיד לצדיק ותגיד להקב"ה, ובאמצע שאתה מדבר לצדיק תעבור להקב"ה וכו', ואם אתה גר כאן בעיר יש כאן את האוהל לא רחוק, וגם אם נוסעים קצת למרחקים עד לקרית יואל, זה עדיין שווה, ללכת לשפוך את הלב, אם היא צועקת עליך ואתה מרגיש אוכד עצות, אל תיכנס לויכוחים חס ושלום, תדבר עם ד'.

אם אין שמחה בבית – רק התפילה

תעזור

מה אברך יכול לעשות כשאשתו לא בשמחה, יש לו כסף יש לו הכל, אבל היא לא בשמחה, מה הוא יכול לעשות, מה אברך יכול לעשות כשלאשתו יש פחדים וחרדות, הרי היא עצם מעצמך, אסור לך לזלזל בה, ואם היא מצותת לשיחות שלך, אסור לך לצעוק עליה, מה את מאזינה לשיחות שלי, כי היא יכולה לענות לך, הרי אתה רוצה להתקשר עם האמהות הקדושות לפי השיר שאתה שר... ובאמהות כתוב ושרה שומעת פתח האהל, אל תזרו אותה ואל תגיד לה שהיא עצלנית, ככה היה אצל שרה אמנו, חס ושלום לחשוב שבאמת היה ככה אצל האמהות, אבל אנחנו נלמד את זה לעצמינו, ואם היא לקחה לך את הארנק, תראה מה היה אצל רחל אמנו, ותגנב רחל את התרפים, ואם היא רוצה לצאת עם חברות, אל תצעק למה את יוצאת כל הזמן, כי כך היה אצל דינה, ותצא דינה, ואם היא מתלוננת כל הזמן, תדע שכך דרכן של נשים, ומה תעשה כשהיא צועקת ומתלוננת, ומה תעשה כשהיא לא מדברת איתך, יש לך עצה אחת, ללכת לבית מדרש ולבכות חזק אל הקב"ה.

ולכן אחרי החתונה מקבלים טלית, כי בחור לא חייב לבכות, אבל האברך מרגיש בבית שהוא מתפוצץ, ובבית אסור לו לבכות, אז הוא רץ לבית הכנסת, ומתעטף בטלית, ומוריד את זה על הראש, ומתפוצץ

מושקע ראשו ורובו בכתים, זה הפשט של אנשים, אבל לפי הזוהר הקדוש זה תלוי אם הוא נשוי או לא, בסיפורי מעשיות, במעשה י"ג של השבעה בעטלערס מספר רבינו שהיה ילד וילדה שנאבדו, והקב"ה ריחם עליהם והם מצאו את הצדיק שהביא להם מזון, וכשהתחתנו נזכרו מהחסדים והנסים שהקב"ה עשה איתם, ואמר רבינו אחרי שסיפר את הסיפור הזה, אם לא הייתי יודע כלום, והייתי יודע רק את הסיפור הזה, גם הייתי חידוש גדול, ורבינו אמר שצריך ללכת לשיבות הגדולות של לומדי התורה, ולהכריז שהולכים לתת דרשה, ורק לספר את הסיפור הזה.

העצה היא – לשפוך את הלב להקב"ה

כשאברך נכנס לויכוח, מגיע תאווה חדשה, תאווה הניצחון, עד כדי כך שמביאים שתאווה זו היא רח"ל גרוע יותר מכל התאווה, תאווה הנצחון, זה מתחיל ממילה לפה ומילה לשם, כל הפירושים וההגיושים התחילו במילה אחת, ואל תגידו לי, ששם.. כן היה משהו רציני, לא היה כלום, לא לימדו את האברך מה זה להתחתן, לא אמרו לו שאם האשה צועקת עליך, יש עצה אחת, ללכת לבית המדרש ולקחת תהלים ולשפוך את הלב, ולחזור הביתה עם חיוך, ואם היא עדיין צועקת עליך, אתה תחזור לבית המדרש, או שתלך לקברי צדיקים ותשפוך את הלב, ברוך השם יש כאן באמריקה צדיקים גדולים וקדושים, כמוכן מי שנוסע למקומות הקדושים באירופה ובארץ ישראל, אשרי לו ואשרי חלקו, אבל לא חייבים לנסוע למרחקים, יש כאן צדיקים, אלו שגרים בקרית יואל, יכולים לעלות לציון הקדוש של הרה"ק מסאטמאר זי"ע, אם כל כך מר לך, תשפוך שם את הלב ותבכה, ואם אתה גר במאנסי אתה יכול ללכת לקדושים שרפי מעלה, הרה"ק מריבניץ זי"ע, ותשפוך שם את הלב, ותדבר באיישי, אל תעשה חשבונות, למי לדבר, לצדיק או

בלתי נסבל, אמרתי לו, דבר ראשון תזכור שהוא ילד, ואל תקח את זה אישי, או ואבוי אם תרגיש עכשיו אבא רע בגללו, ותלך לטיפול לאיזה נערה מבוגרת קשישה שלא מצאה שידוך, שהיא תדריך אותך דרכי החינוך, תדע שככה ילדים קטנים מדברים, ילד קטן לא רוצה ללכת לישון, ולא רוצה להתרחץ, ולא רוצה לאכול, ככה מתנהגים ילדים, רוצים ללכת רק איפה שאסור ללכת, אולי כבר התחלתם לנקות את הבית לפסח... אני לא יודע מתי מתחילים היום... אבל הילד ירצה להיכנס דווקא לחדר שכבר ניקו לפסח דווקא עם פירוורים של חמץ, כי כך דרכן של ילדים, ואוי ואבוי אם תיקח את זה אישי, כמובן שאת הילד צריך לחנך.

לא להרביץ לילדים

ושאלתי את האברך מה אתה עושה כשהילד משתולל, הוא אמר לי, שהוא נותן לו צביטה קטנה, אמרתי לו, שיעשה לעצמו גדר שהוא לא נוגע בילד, כי פעם זה צביטה קטנה ופעם זה משהו יותר, ויכול להיות סכנת נפשות, לא לגעת בילד, כי אם הוא יעצבן אותך יותר תעניש עוד יותר, אבל יש דרכי ענישה אחרים, אתה יכול להוציא את הילד כמה דקות חוץ מהדלת, כמובן כשזה מקום משומר, ולא מקום עם שכנים גויים, או שתכניס אותו לחדר, ותגיד לו, תירגע וכשתדבר יפה תוכל לצאת, כאן בבית אי אפשר להשתולל ואי אפשר לשפוך וכו', חייבים לחנך את הילד, אבל ח"ו לקחת באופן אישי.

חכמת המלמדים

וזו החכמה של המלמדים והמורות, לא לקחת את זה אישי, אוי ואבוי אם המלמד מגיע לתלמוד תורה כי הוא מחפש עבודה, מי שמחפש עבודה שילך לסחוב ארגזים בחנות, בתלמוד תורה מגיעים עם חכמה יתירה, אם שמעת שהילד ממלמל

בבכי ואומר: רבש"ע אני שומע כל כך הרבה דרשות של שלום בית, וזה לא עובד אצלי, לא שמח אצלי בבית, רבש"ע אני רוצה את השלום בית שמקבלים אצל הצדיקים, את השלום בית שרבינו מלמד אותנו, אני לא רוצה לחיות כמו שחיים בעולם, שלום בית מזויף, מרמים את כל העולם, בבית לא מדברים, ואחרי זה הולכים לאירוע יחד כאילו שהכל טוב, רבש"ע אני רוצה שלום בית באמת, אני רוצה שבבית שלי יהיה כבוד והערכה ואחזה, רבש"ע וכי כל כך הרבה חטאתי בגלגול הקודם, אני לא יודע מה לתקן, רבש"ע תמחל לי, וחס ושלום לצעוק בחזרה על האשה, וחס ושלום לאיים בחזרה.

לא לקחת באופן אישי אם האשה צועקת

אני רוצה להגיד לכם דבר מאוד מאוד חשוב בחיי הנישואים: אל תיקח באופן אישי אם אשתך פגעה בך או צעקה עליך, אל תקח את זה אישי, אם תיקח את זה אישי, נגמר השלום בית, תדע שככה זה, והכל בסדר, גם אם אחרי שקנית לה משהו, ולא היתה מרוצה, והלכת והחלפת והבאת משהו אחר, היא שוב מתלוננת, אל תיפגע מזה, תזכור שארבע מידות נאמרו בנשים, ובכשרות שבהן, אבל מה כן, לך לפינה ותגיד: רבש"ע אני לא יכול, רבש"ע אני כבר לא מסוגל יותר.

לא לקחת באופן אישי כשהילדים משתוללים

ותגיד לי מה אתה עושה כשהבן שלך צועק עליך, הייתי היום בקריה מלפנות בוקר, עכשיו חזרתי משם, וישבתי כל היום עם אנשים, והיום הגיע אלי אברך ושאל, מה אני עושה עם הבן שלי, הוא צועק עלי אתה אבא רע... המלמדים אומרים שבתלמוד תורה הוא ילד מיוחד, אבל בבית הוא משתולל וצועק על האבא, ממש

בביתו, היא לא נתנה לו לנשום, כשהגיעו התלמידים היא צעקה ואמרה, בעלי לא צדיק בכלל, וצעקה עליו, בגללך אין אוכל בבית וכו', הוא אף פעם לא ענה לה, פעם אחד הוא נרדם וראה שהוא עולה בעולמות העליונים, אנחנו רואים בחלום במקרה הטוב את העסקים שלנו, אבל צדיקים רואים את העולמות, והוא הגיע למעלה למעלה, עד שראה את הגיהנום, זה מאוד מפחיד, אי אפשר בכלל לחשוב מה זה מלאכי חבלה, תקראו קצת את התיאורים שמספרים האנשים שהתחבאו בארונות בשמחת תורה תשפ"ד בגבול הדרום בארץ ישראל, כשראו את הערכים עוברים דירה דירה עם סכינים לשחוט ירחם השם, כך בערך נראים המלאכי חבלה, כשמישהו עובר את הרגעים האלו, אומר: לא איכפת לי כלום, קח את כל הכסף שלי, ושאשתי תצעק עלי, רק תנו לי לחיות, מישהו סיפר שהיה בארון, וזעק אל ד' כל הזמן עד שניצול, על כל פנים הרבי ר' זושא ראה את הגיהנום והתעלף מיד, מיד מלאך העיר אותו ואמר לו, הגיהנום לא בשבילך, לך יש כבר גיהנום בעולם הזה, ועברת מספיק, ואני מתאר לעצמי שכשהרבי ר' זושא התעורר הוא קיבל כוחות חדשים.

חס ושלום לקחת חלק בנירושין

מה אברך יכול לעשות כשאתו כועסת, אוי ואבוי אם ימצא איזה חבר שיגיד לו, מי היא בכלל, היא לא יותר מאגורה, וכל מיני קללות עליה, והוא ממשיך להגיד, תפטר אותה, אתה בעל מוצלח, והאברך הטיפש מקשיב לו, והולך לבית דין וכותב גט, ומגרש אשה עם ילדים, ובוא נגיד שהכל הלך בדיוק כמו החלום שלו, ומצא אשה אחרת, אשה טובה, והתחתן ויש לו עוד ילדים, ואחרי כמה שנים הוא מתעורר, ואומר לעצמו, רבש"ע מה עשיתי כאן, כאן יש לי משפחה עם ילדים, וכאן יש לי משפחה עם ילדים, עכשיו הם לא באים ועכשיו הם, ושוב האברך נכנס לדיכאון,

לעצמו, רבי משוגע... אם המלמד לא חכם הוא מתחיל איתו מלחמה, ואני שואל את המלמד, למה בכלל שמעת את זה, ומה אתה עושה עסק מזה שהוא אמר משהו, באנגלית קוראים לזה 'תשומת לב שלילי', הילד רוצה שידברו ממנו ושיסתכלו עליו, וכשאף אחד לא מסתכל הוא מנסה למשוך תשומת לב בכל מיני צורות אחרות, ילדים אוהבים לדפוק על השולחן מזמן לזמן, אני מכיר את זה ממני, גם מהילדים שלי, וגם ממני בעצמי משנים קדמוניות, מלמד חכם לא לוקח את זה באופן אישי, אתם לא יודעים כמה המלמדים מסורים לילדים שלכם מתוך חכמה רבה, אם הייתם מסכימים להיות מלמדים רק לשעה אחת, הייתם מברכים את המלמד של הבן שלכם במליון ברכות בכל פעם שאתם רואים אותם, אף אם הבן שלך מתלונן שהיה כל היום מחוץ לכיתה כי הרבי שילח אותו, עדיין אתה מודה כל היום למלמד של הבן שלך.

כשרע בבית אפשר לחסוך צרות וגיהנום

ואברך שעובר מה שעובר בבית צריך לדעת שאין לו מושג ממה הצילו אותו כעת בשמים, לפעמים אברך נמצא בקטנות הדעת נוראית, ולא חושב נכון, קיבלתי מכתב מאברך שהיה מאוד דחוק במצב הפרנסה, והוא כותב, אני יודע שראש הישיבה יענה לי, 'תאר לעצמך אם היית עיוור או חרש וכו', ולכן תן שבח והודאה להשי"ת', אבל ראש ישיבה דברי החיזוק האלו לא עוזרים לי, אני לא יכול לקבל את זה, המצב שלי דחוק מאוד. ואני שואל, למה זה באמת לא מחזק אותך, למה אתה בכזה קטנות הדעת, אברך לא יודע מה הוא חוסך לעצמו עם הצער והדחוק של פרנסה, מוהר"ש היה מספר על הצדיק הרבי ר' זושא זי"ע, איי רבש"ע מתי נזכה לנגיעה קטנה לצדיקים קדושים אלו, אשתו של הרבי ר' זושא היתה מרת געננדיל, וידוע שהצדיק עבר חיים קשים

לחלשים, אפילו תרמתי לו בקמפיין, אני מכיר מישהו שהוא מאוד עזר, אבל אתה בחור טוב, אם אתה שומע חיזוק אתה חייב ללכת לטיפול, אז מה הבחור עושה, הוא כותב את השם של הדוד שלו, דוד משה, ואז האבא בודק ורואה שהכל בסדר בטלפון שלו, ואותו דבר ירחם השם עושה האברך כשנופל עם קשרים אסורים, הוא כותב באנשי קשר את השם של הדוד שלו, אבל צריך לדעת שמהקב"ה אי אפשר להתחבא, אבל מה העצה באמת, ללכת להקב"ה ולבכות: רבש"ע אתה יודע את האמת, רבש"ע עזור לי, אני רוצה לעשות תשובה, רבש"ע מה אני עושה, אני כל כך עמוק בעבירות.

החולקים על הצדיקים – חוטאים

ירחם השם, אברך נוסע לעשות עסקים במדינה אחרת, ויש לו שם משפחה שלמה, שומו שמים, והאברך הזה עוד יש לו זכות להגיד שאסור להכניס את הגליונות שלנו בבתי כנסת, והאברך הזה קורע את הגליונות, כשהוא לבוש באיציטלא דרבנן, איך אפשר לקרוע דברים שכתוב שם גילוי אלוקים, רבינו אומר בספר המידות: על פי רוב הנואפים מתנגדים על הצדיקים. נכון שיש גם ענין של מחלוקת בין הצדיקים, אבל כשאני רואה אברך מתנגד לספרים המגלים את הקב"ה, אני לא יגיד מיד שהוא נכנס בגדר מחלוקת בין הצדיקים, אני קודם יבדוק אם הוא קורא קר"ש בבוקר, ואם הוא מתפלל שחרית וכו', ואם לא, יודעים שהוא מהנואפים, רבש"ע מה שקורה היום, נוסעים לאיזה מדינה מהעולם השלישי, אף אחד לא יכול לעקוב אחריו, יש לו שם צמחים שהוא מגדל, וירחם השם מה שעובר עליו שם, אם מישהו חייב לנסוע, שיסע עם משפחתו, זה השמירה המעולה ביותר, רבינו לא רצה שתלמידיו יהיו מלמדים, כי המלמדים היו צריכים ללכת מהבית לכמה חודשים, רבינו דיבר על זה בביטויים מאוד חריפים,

חס וחלילה להקשיב לעצות האנשים האומרים לאנשים להתגרש, חס ושולם, יש להקשיב רק לאנשים שמייצעים איך להשאיר את הבית על תילו, ואיך באמת מחזירים את הבית על תילו, קמים מוקדם בבוקר והולכים לבית הכנסת, או שנוסעים לאיזה רחוב שקט בלי אדם, כעת בחורף אתה יכול ללבוש איזה מעיל טוב וצעיף על הפנים, אף אחד לא מזהה אותך, ואתה הולך לפינה ובוכה: רבש"ע מה אני עושה כאן, אני רוצה שיהיה לי טוב בבית, רבש"ע תכניס את השמחה בבית, אני לא רוצה שדווקא היא תשתנה, תעשה לי נס בשבילי, שמשוהו יקרה לי' במוח, רבש"ע אני אוכד עצות, אתה גדול העצה ורב העלילה, אתה יודע מה לעשות, רבש"ע אני רוצה חיים טובים תעזור לי.

עצה לנסינות – התבודדות

ועצה זו של התבודדות היא עצה גם לנסינות, האברך התחתן, ורבש"ע הוא מתחיל לחפש זוהמא ולכלוך, רבש"ע אברכים נופלים עם המלאכי חבלה, בפעם הראשונה עוד הלב דופק, אבל בפעם השניה הוא נרגע, ובפעם השלישית מישהו אומר לו שחז"ל כבר מרמזים את זה, אתם מסתכלים עלי ולא יודעים על מה אני מדבר, אבל אני מקשיב להרבה צרות ישראל, ותדעו שהשטריימל על הראש לא אומר כלום, זה לא סוף דבר, לפעמים יכולים לשמוע מאנשים דברים מוזרים שכאילו חז"ל התיירו פילגש, וכל מיני שטויות שהוא בעצמו לא יודע מה הוא אומר, קודם כל צריך לדעת שאי אפשר להתחבא מהקב"ה, אפשר להתחבא אצל הקב"ה, אבל אי אפשר להתחבא מהקב"ה, יש בחורים ואברכים שרוצים להתקשר לשמוע חיזוק בקול ברסלב, אבל הם מפחדים לשמור את המספר באנשי קשר, כי ישלחו אותם לטיפול דחוף, והאבא יגיד לבחור, כמוכן הרב רוטה עושה דברים טובים אבל רק

מרעין בישיין, אני לא יכול למנות את צרות ישראל, עם ישראל הוא עם כזה יקר וכזה חשוב וכזה טוב, מי צריך לקבל כסף אם לא עם ישראל, חז"ל מספרים במסכת תענית שהיתה שנת רעבון ובצורת, וראו את העננים הולכים למדינה אחרת, ואמרו התנאים וכי העננים צריכים להוריד גשם למדינות אחרות שלא רצו לקבל את התורה, העננים צריכים להגיע לירושלים, וכך הוה, אנחנו מגיעים מסאטמאר שם נוהגים לעשות נענועים עם הספר תורה בשמחת תורה, ואבא שלי אמר לי שבשמחת תורה הוא חשב בעת הנענועים בהקפות, רבש"ע אתה הלכת עם הספר תורה לצד ימין ולצד שמאל, הופיע מהר פארן, אבל רק אנחנו לקחנו את התורה, הלכת לשם וזה חזר אלינו, הלכת לשם וזה חזר אלינו, ואנחנו גם נבקש מהקב"ה רבש"ע שלח פרנסה לעם ישראל, רבש"ע תעזור לי, תן לי כח רבש"ע.

הסמים הכי טובים – גמרא ומשניות

וכשאברך חושב שכלו כל הקיצין, תן לי לקחת איזה כדור ולישון, או שלוקח משהו לשתות, קוראים לזה שוט, אני לא יודע מה הכוונה של המילה הזאת, אולי זה כמו חיסון, אנשים שותים קצת ורק רוצים לישון, או שח"ו איזה חבר ייעץ לו שרק סמים יכולים לעזור לו, והוא אומר לו שבעיקרון ראש הישיבה שלך הוא בן אדם פתוח, והכל אני חושב כמוהו, אבל בנושא הזה הוא בטלן, או שרק אומר לך שהסמים אסורים כי מהורא"ש אמר ככה, אבל בעיקרון יש סוגים שמתור וכו', אני מתחנן אליכם אל תהיו חכמים, חס ושלום להתחיל בדבר הזה, ואם תשאל מה לעשות כשאתה סובל, אגיד לך שוב ושוב, תתחבא בתוך הגמרא והמשניות, זה הסמים שיכולים לעזור לך, כי הסמים האחרים יקלו לך קצת לרגע, ואחרי זה תחזור לצער הרבה גדול, רק הגמרא והמשניות ירפאו לך את הנפש.

כי המלמדים נסעו לכפר שאין שם מנין, ובר"ה נסעו לעיר לשמוע שופר, והם ישנו שם כמה חודשים, חייבים שמירה, וזו הסיבה שרבינו לא רצה שתלמידיו יהיו שוחטים, כי צריך לנסוע למרחקים.

להיזהר מחומרות יתירות

גם צריכים לשמור מאוד מלימודים מזוייפים, ומחומרות יתירות, מי שרוצה לדעת מה לעשות שיבדוק מה כתוב בתורה, ולא להביא לי סיפורים מצדיקים קדושים שהיה להם שייכות בבית רק 3 פעמים בחיים, מה מביאים סיפורים כאלו, תבדקו איך חי אברהם אבינו בביתו, תסתכלו בחומש וברש"י, למה אצל ישמעאל כתוב 'את', ואצל אברהם לא כתוב, עלי צועקים למה אני מדבר ככה לאברכים, ולמה אני מדריך אותם לחיות נכון בבית על פי התורה, אבל שם מותר לדבר הפוך, ומדברים מאוד פתוח אבל בצורה אחרת מהתורה, מדברים על פרישות יתירות שלא כהלכה, אני בעצמי שמעתי את זה בברסלב, לפני שהגעתי למוהרא"ש, שמעתי את זה באוזניי, שפלוגי השרף, לא אזכיר את שמו, הוא היה כשייכות בבית רק חמש פעמים, ונולדו לו חמש ילדים, ואני חושב לעצמי, שאני כבר לא יוכל להיות ירא שמים, כי אני לא השרף, אבל התורה אומרת אחרת, רש"י מלמד אותנו את דרכו של אברהם אבינו, רש"י לא אומר שישמעאל היה צעיר ואברהם היה מבוגר, כי רש"י רוצה שנברח מחומרות ופרישות, מעשה אבות סימן לבנים, אולי אתם לא הספקתם ללמוד את זה, כי זה בסוף הפרשה, בפרשת לך לך, אני מאוד מבקש ממכם, שלא יהיה לכם שייכות עם חומרות ופרישות, זה מפיל את האברך מטה מטה.

עם ישראל צריכין פרנסה

ומה יעשה האברך שצר לו בבית, אם זה מאשתו ואם זה מהפרנסה או שאר

להיזהר מחובות

ואם יש לך חוב למישהו, אל תתעלם ממנו, תגיד לו, חבר יקר, אין לי כרגע, אבל אני יכול להבטיח לך שאני הולך לשלם לך, חטאתי עויתי פשעתי, ואני ישלם לך, וחייבים לשלם, תשלם לו לאט לאט, תשאל אותו אולי אני יכול לזרוק לך כל פעם מאה דולר וחמישים דולר ועשרים דולר, ותלך קצת הפצה ותביא לו כסף, לגייס כסף זו בושה, אבל אתה נשאר ירא שמים, לשבת בבית וללוות כסף מאחרים, זו לא בושה, אבל זה לא דבר של יראת שמים, אני מתחנן אצלכם אברכים יקרים, אל תיכנסו לחובות, ואל תתחילו עם כל הכרטיסי האשראי, וכל העסק הזה של הנקודות, ואחרי זה תשלמו ריביות עד אין שיעור, שאלתי אברך כמה הוא חייב לאשראי, ואמר שחייב 18 אלף דולר, והוא משלם על זה רבית 400 דולר, ועשיתי איתו חשבון שבשנה יוצא 4800 דולר, ותוך פחות מ-4 שנים זה הכפיל את עצמו, במקום זה עדיף לבקש מחבר שילוה לך את הכסף הזה, וישלם לך 400 דולר כל שנה, ואחרי 4 שנים הוא בלי חובות, אבל האברך מעדיף להיות יהודי מכובד שלא צריך להגיע לאחרים, ולחיות עם חובות וכרטיסי אשראי, כמובן שאני תמיד אומר שאסור ללוות כסף מחברים, וכל זה חובות חדשים, אבל כדי לכסות את החובות הישנים ולחיות עם חשבון מותר ללוות.

תאונת דרכים, ויקרה ח"ו, מה תעשה עם הילדים אז, ואני שואל אותך, מה תעשה עם הילדים שלך עכשיו כשאתה חי, האם יש לך כסף לגדל אותם היום? אם אתה מסתדר איתם עכשיו, ואתה כבר יודע איך לחתן אותם, ויש לך רק דאגה מה יהיה איתם כשתהיה בקבר, אולי שווה לעשות ביטוח חיים, אבל כשאין לך שום עצה כרגע עם הילדים, ואתה לא יודע איך אתה תחתן אותם, ואתה לא יודע איך אתה נותן להם אוכל לשבת זו, מה נכנס כאן ביטוח חיים, וכשהמשכיר שלך מתקשר תרים את הטלפון מיד, חס ושלום לזלזל בשכירות, חייבים לשלם, זו בושה הכי גדולה שיכולה להיות, לחיות בדירה של מישהו ולא לשלם, גם אם יש לך כל מיני תירוצים, שאמרת לו כמה פעמים שהידיית לא תקינה, או שנכנס אויר קר מהחלון וכי זה תירוץ לא לשלם שכירות, צריך לשאול את הדיין, אחרי החתונה שלי כשקניתי את הבית שלי, אמרתי לזה שבנה את זה, שהחלון קצת שבור והיה לי כמה תלונות עליו, והוא אומר לי, תשים קצת שמן זית וד' יעזור יהיה בסדר לכל עם ישראל, הוא פשוט הכניס אותי לפרופרציות, מה כבר קרה שמהו שבור בדלת, תסתדר בחיים, ואם ראית עכברים בדירה תשאל את הרב אם זה תירוץ לא לשלם שכירות, צריך להיות ביראת שמים.

שלום בית תלוי בבעל

אני אומר כאן מה שאני הבנתי ממוהרא"ש, ששלום בית תלוי בבעל, מי שהבין אחרת ממוהרא"ש יכול להעלות כאן, ולהגיד את מה שהוא יודע, אני קיבלתי ממוהרא"ש שכל השלום בבית תלוי בבעל, ואין לו מה להיות בטענות עליה, ואת מה שאתם רואים שאני מדבר את הדרשות שמעבירים לנשים על שלום בית, ואתם עוד מקשיבים לזה, ומחכים שהן יעשו את מה שהן שומעות בדרשות, תדעו שזה דבר חדש, שראיתי שיש צורך

קודם תסתכלו על החיים עכשיו – ואל

תיכנסו לחובות

אני נתתי רק דוגמא קטנה לעצה, אבל כשחושבים נכון רואים שאפשר לחיות נורמלי בלי לקפוץ לחובות, ואני לא מדבר על משכנתא, כשמישהו קונה בית, הוא מוציא משכנתא עם חשבון, אבל סתם להוציא כסף על שטויות, זה אסון, היום משגעים את האנשים עם ביטוח חיים, ואומרים להם, מה תעשה אם יהיה לך

אבל האברכים נדחפים לדבר שיחות, והאברכים אומרים ששנה שלימה הם נכנסים לכאן ולא יכולים פעם אחת לגשת ולהגיד גוט שבת, כי הם לא אוהבים להידחף, ולכן הגבאי רוצה להנהיג משהו חדש, שכולם יעברו להגיד גוט שבת, ומי שיש לו שאלה דחופה, צריך לדעת, שיש כאן כל יום קבלת קהל, יש כאן אברך שממונה לזה, אני לא צריך גבאים, אבל זה טוב לציבור שאם רוצים לדבר, שיתאמו איתו, ויוכלו לעלות כאן, כל יום אני מדבר כאן עם אברכים, ואם אתם מתגעגעים לזמנים שהיה אפשר לדבר בלי לתאם תור, אני לא יכול לעזור... כי הציבור גדל ב"ה, מה יעשה האבא כששומע שהבן הגדול שלו אומר לבן הקטן, אני זוכר שהיו זמנים, רק אני אבא ואמא, היה להם רק אותי... וכי בגלל זה יפסיק לגדל דורות ח"ו, וכי נסגור את הקהילה ח"ו, ב"ה הציבור גדל ונעשה ככה, אם זה לא יהיה יותר מדי רשמי... אז נחזור לסדר שהיה עד עכשיו, גוט שבת.

לחזק גם אותן, אבל ממהרא"ש קיבלתי ששלום בית תלוי רק בבעל, ממהרא"ש אמר רק לאברכים שהכל תלוי בהם, אני זוכר שתמיד אמר לנו, אם אתה רוצה שלום בית, תתקשר הביתה, ותבוא הביתה, ותביא לה משהו, ואחרי שתביא לה משהו, היא תגיד, האם אתה לא זוכר שאת זה אני לא אוכלת... ואז תיזכר ב3 הדברים שהרופא אמר לך: לא לקחת שום דבר אישי, ולא להיכנס לויכוחים, וללכת לבקש מהשי"ת, רבש"ע מה אני עושה כאן, ואם אתה לא יכול ללכת להתפלל לציון של צדיק, תדע שאפשר להתפלל גם בבית, ממהרא"ש כותב שאפשר להיות בבית ולהרגיש שנמצאים במדבריות ובשדות וביערות ומתבודדים שם, רבש"ע תעזור לי, ואם אתה מרגיש שהלב סתום, תדליק איזה שיר שיעזור לך את הלב, שיר של אמונה, שיר מהעצות של רבינו.

הגבאי ר' שבתי רוצה להעביר איזה מסר לציבור, הוא אומר שאברכים מחכים כל השבוע ורוצים לעבור אחרי השיעור ליל שישי להגיד גוט שבת וללכת הביתה,

דברים שנאמרו אחרי לימוד הרף גמרא

ברוך השם מיר האבן זוכה געווש צו לערנש א דף גמרא

ואפשר למלא את היום בשטויות, אבל החכם לוקח את דרך הלימוד וקונה עוד ועוד.

- למדנו היום 'תפילין איקרי נכסי', התפילין זה הנכס הטוב ביותר של האדם.

כבא בתרא דף קנא.

- למדנו היום בגמרא 'כל שאילו עמד חוזר', אפשר לחזור בו, גם אם האדם כבר עבר על דברים נוראים, ודיבר דיבורים נוראים, הוא יכול לחזור אל הקב"ה.

- ואיך האדם חוזר אל הקב"ה, על ידי התורה הקדושה, כבר סיפרתי כמה פעמים, שהרה"ק ר' בן ציון מבאבוב זי"ע אמר לבחורים, שילמדו גמרא וזה יהיה בעבורם תיקון לפגם הברית, וראה שהבחורים מסתכלים עליו בתמהון, ואמר להם הצדיק, אתם רק תאמינו לי אם אביא לכם תעניות וסיגופים, קחו את הגמרא, ותאמינו לי שזו התיקון הגדול ביותר.

- הגמרא היא הדבר הכי טוב לבן אדם, גם לשוב בתשובה, וגם לברוח בעת צער וצרה, בן אדם מחפש מקום להיגוע, הוא מתחיל לחשוב מחובות ושאר דברים שעוברים עליו, והוא

כבא קמא דף קנ.

- למדנו היום שמוכרים ספרי תורה רק ללימוד התורה ולנישואי אשה, אסור למכור ספר תורה לשום דבר אחר, מי שמוכר ספר תורה נהיה עני, אבל על שני הדברים החשובים ביותר מוכרים את הס"ת, לצורך נישואין ולצורך לימוד התורה מותר, בעז"ה מחר יש חתונה, ומחרתיים יהיה חתונה בעז"ה, ובעז"ה בשבוע הבא יהיה כאן חתונה.

- שני הדברים האלו כרוכים זה בזה, כשבחור מתחתן הוא יכול ללמוד תורה בטהרה, יש מוח נקי, והוא יכול ללמוד, הדבר הכי יפה בעולם זה לשבת וללמוד אחרי החתונה, מיד אחרי החתונה, זו התקופה הכי טובה, קודם שמגיעים כל הילדים בעז"ה, אפשר ללמוד ברוגע, תורה בטהרה, אפשר להגיע למדרגות הגבוהות ביותר, ומי שיש לו סדר דרך הלימוד, בכלל מרוויח, יכול ללמוד דף אחרי דף, במקום לשמוע שטויות בכל מיני קווים, מה אומר הזמר הזה, ומה אומר החכם הזה, במקום זה תקשיבו ליראי השם שאומרים לכם לקחת את הגמרא וללמוד, ויש הרבה חומר קריאה שמביאים לכלל ישראל,

רק כי ההלכה היתה כפי טענתה.

• אני מקבל כל הזמן מכתבים מאנשים, מה לעשות שמישהו קילל אותי, התשובה שלי היא, שמי שקילל יבוא לשאול מה לעשות, שלמה המלך אומר במשלי 'כציפור לנוד כדרור לעוף כן קללת חנם לא [לן] תבוא', הקללה חוזרת לאדם המקלל, כמו ציפור שחוזרת לקן שלה, אין מה לפחד אם מישהו אומר לך שיהיה לך מיתה משונה, מי שקילל צריך לפחד, כי הקללה חוזרת לבן אדם עצמו, כמובן שאסור לפגוע באנשים ואסור להכאיב לאנשים, אבל אין מה לפחד מכל הקללות של כל הדורות שקיללו אותך אם תיסע לאומאן וכו', לא עונים להם וזהו, ואם מישהו אמר לך, שאם אתה תלך מהחסידות שלי, יהיה לך... אל תפחד מזה.

• מה זה חסידות? חסידות הוא מקום שהיהודי מחפש שם, דביקות ד', קירבת אלוקים, הוא מחפש דרך ללימוד התורה, הוא מחפש דרך להסתדר בחיים, עם אשתו ועם ילדיו, ולכן הוא מחפש מקום, הוא מחפש חסידות, הוא מחפש צדיק שיביא לו את הדברים האלו, והיהודי זכה ומצא צדיק כזה שמקרב אותו להקב"ה, וזוכה לחיים טובים, א מחיה, ובסוף הצדיק הזה נפטר, וגם היהודי הזה נפטר, והצדיק השאיר את בנו או חתנו, והיהודי הזה השאיר את בנו או חתנו, אם הוא זוכה ומוצא שם את מה שאבא שלו מצא שם, אדרבה ואדרבה, ואם הוא לא זוכה ולא מוצא שם, הוא מחפש את זה במקום אחר, כמובן שהוא ימשיך לתמוך במקום שלסבא שלו היה חיות שם, וכשהצדיק הזה יעשה שמחה, זה מאוד יפה ללכת לשם ולשמח איתו, אבל לא קרה כלום אם מחפשים קירבת אלוקים במקום אחר, וכי בגלל זה צריכים לקבל מכות וקללות,

מרגיש שהוא חייב איזה סם שירגיע אותך, קחו את הגמרא זה מה שירגיע אתכם.

• חתנים יקרים, אתם מתחתנים, מה תעשו אחרי החתונה, תקחו את הגמרא, האשה מאוד מעריכה את הבעל כשהוא יושב ולומד, היא גם רוצה שהבעל ידבר איתה, וקצת יטייל איתה, אבל שהוא ילמד הרבה הרבה, אם ישוחח הרבה או יטייל הרבה זה לא ירגיע אותה, אבל לשוחח קצת ולטייל קצת וללמוד הרבה, זה מה שיביא לכם שלום בית, אתה תשב עם הגמרא שלך, והיא תעסוק קצת עם צורכי הבית, זה הדבר היפה ביותר.

• רק הגמרא תשמור עלינו, על הירידת הדורות שירדה פלאים, שמעתי דבר מזעזע היום, אברך סיפר לי היום בבוקר, בשבת בבוקר, שאתמול בליל שבת הוא ראה שגיסו הבחור החשוב... לוקח תנור קטן ומכניס לחדר שלו להדליק את זה, הוא אומר לו, הרי שבת היום, והגיס אומר לו, תעזוב אותי עם השטויות שלך, ומדובר בבחור חשוב ונורמלי, שלומד בישיבה נורמלית, ויש לו כובע וחליפה נורמלים, כשאני מספר את זה, אתם נראים מאוד מופתעים, אבל אני לא מופתע בכלל, אני יודע את המצב הנורא, צריך הרבה חיזוק, ד' יושיע את כולנו.

בכא בתרא דף קנב.

• למדנו היום על האשה שקיללה את רבא שיטבע בים, ורבא הכניס את הבגדים שלו במים, כי אל תהי קללת הדייט קלה, אבל זה לא עזר כי בסוף נטבע, ואומר הרשב"ם, שמזה רואים שההלכה כפי שהיא טענה. אנחנו לומדים מזה, שאין מה להתייחס לקללות של אנשים, כי הרשב"ם מגלה לנו, שכאן התייחסו לקללתה

מתארסים או לא מתארסים... ברוך השם.

כבא בתרא דף קנג.

היום הוא יום של שמחה גדולה ב'היכל הקודש', כי אנחנו זוכים לעשות סיום על ה'תוספתא', אני אספר לכם את ההשתלשלות על לימוד התוספתא, לפני המון שנים, הנהיג מוהרא"ש שתלמידי היכל הקודש ילמדו כל יום דף אחד של בבלי ודף אחד של ירושלמי, רוב רובם של כלל ישראל לומדים כל יום דף בבלי, או לכל הפחות רוצה ללמוד דף בבלי, ויש חסידות גדולה בארץ ישראל שנוהגים ללמוד דף ירושלמי, ואז הגיע מוהרא"ש ואמר, בואו נבנה בנין שלם, שיהיה לנו בי"ת, בחכמה יבנה בית, ונוסיף פרק תוספתא, וכך יהיה לנו בי"ת בבלי ירושלמי תוספתא.

והבית הזה הוא לא בית פשוט, כי יהודי בונה בית פשוט, ואחרי זה הוא הולך לעולמו, והיורשים לוקחים את זה, או שהבנק לוקח את זה, אבל הבית הזה שאנחנו בונים זה בית נצחי, שעומד לעד ולנצח נצחים, ויש לנו את הדרך הלימוד, שעוזרת לנו בכניית הבית, כי אנחנו לא נתקעים, אם מבינים מבינים, ואם לא, נבין כפעם הבא, בינתיים ממשיכים וגורסים את התיבות של התורה הקדושה.

ולכן עשו כאן קונטרסים 'בית נצחי', מי שרוצה יכול להזמין את זה בבתי הדפוס בכל עיר ועיר, יש כאלו שהוסיפו עוד דברים, אבל הבסיס זה בית נצחי, אפשר גם להזמין את זה בדואר, ולקבל את זה אצל כל המפיצים, יש בתוכו לוח, כתוב שם כל יום מה לומדים באותו יום, היום מסיימים תוספתא, ובעז"ה מחר

כי חיפשו את הקב"ה במקום אחר, אינני מבין את זה.

• אין כזה דבר 'אנחנו שייכים כאן', אתם יודעים איפה אנחנו באמת שייכים? בעפר, אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, שם אנחנו באמת שייכים, לפעמים מישוהו רוצה לנסוע לבית החיים, ומכניס את הכתובת לתוך ג'י פי אס [GPS], כשהרכב מגיע לשם זה מכריזו 'הגעתי ליעד', זה היעד האמיתי ששם כולם מגיעים.

• כשהקב"ה ברא את האדם הראשון, הוא לקח עפר מכל מקום כדי לברוא את האדם, כי בסוף אנשים מתים בכל מיני מקומות אחרים, ומגיעים לעפר שבמקום ההוא, כדי שהעפר לא יטען, הוא לא מכאן, הוא לא שייך לכאן, זה עפר אחר, לכן הקב"ה ברא את האדם עם עפר מכל מקום, כדי שהעפר במקום שלו יסכים לקבל אותו, שהעפר לא יגיד הוא שייך להונגרים, אנחנו מהפולנים... שם המקום שאנחנו שייכים.

• לפחד מקללות צריך רק מי שמקלל, רבינו אומר בספר המידות 'אדם הרגיל בקללות הוא מעולם התוהו', בן אדם שמקלל, הוא לא איתנו כאן... הוא באיזשהו עולם, יש איזה פתגם 'בחור לא לגמרי איתנו', וזה מתאים למי שמקלל, אם איזה דודה שלך אמרה לך, שאם תגרוס משניות לא תמצא שידוך, ואתה מפחד שאתה עדיין בחור בגלל הקפידות שלה, אז אני יגיד לך, מותר לך מותר לך, אין כאן לא קללה ולא קפיידא, והדבר הכי יפה זה אלו שאומרים כך: אל תיכנס לשיבה, כי אתה לא תתארס, כי זה מקום של משוגעים, וכולם מתחתנים שם בצעירות. תסביר לי את המשפט הזה, אל תלך לשיבה כי לא תתארס, כי כולם מתארסים מהר כי הם משוגעים, תסבירו לי בדיוק,

• אברך התחתן, זכה והתחתן, וכמובן חייבים להתחתן, אבל זה עדיין לא יביא לו שמחה, וזה עדיין לא ירגיע אותו מהצרות והדוחק, הוא עדיין יהיה חייב מקום להתחבא, הוא חייב את הגמרא להתחבא שם, תנו רבנן, אני נזכר מהנוסטלגיה, כשהייתי ילד קטן ושכבתי במיטה, ואבא שלי שר את המילים של הגמרא, הוא היה לומד בבית לפנות בוקר, ובלילה, ושמעתי את השיר של הגמרא בבית.

• חז"ל אומרים במסכת עירובין [יח:], כל בית שנשמעים בו דברי תורה בלילה, אינו נחרב, והגמרא אומרת בסנהדרין [צב.]. וכל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה, אש אוכלתו, וצריך להבין, אני עובר ברחוב ורואה מלא בתים, וכי בכל בית כאן שומעים דברי תורה בלילה, אני רואה שאין כאן אש, וזה לא נחרב, והפשט היא, שאין הכוונה לאש עם להבות שאנחנו מכירים, אבל יכול להיות שם אש המחלוקת, שורפים אחד את השני, או שהבית כבר חרב לגמרי, ואין אפילו מחלוקת, אדישים אחד לשני, מנותקים אחד מהשני.

• חתן יקר, אתה הולך להתחתן, יש לך כבר מוכן הצעיף הלבן, והצעף הירוק, והצעף הצהוב, והכפפות, והקלאטשין, אבל תדע, שאם תעשה לעצמך שיעור גמרא בכל יום, אז יהיה לך טוב, ואם לא תלמד גמרא, גם אם תעשה וילונות שהצבע מתאים לממחטות שלך, וגם למסגרת סביב המנורות, וגם אם יש במנורות מראות שמבריקים את הנעליים וכו', עדיין אתה תהיה מסכן גדול, אם לא תגרוס קצת גמרא ומשניות בכל יום, אני מאוד ירחם עליך.

• היום ראיתי את האברך הזה עם רכב חדש, אני לא יודע מאיפה הוא השיג את הרכב החדש הזה, איך קוראים

מתחילים שוב תוספתא.

• בנוסף לזה, לימוד 'בית' נצחי, היא סגולה לקנות בית כפשוטו, שמעתי מכמה וכמה חברים, שהם לקחו ברצינות את לימוד הבי"ת, וזכו לרכוש דירה, לא צריך כסף כדי לקנות בית, מספיק ללמוד תורה כדי לקנות בית.

בכא בתרא דף קנד.

• מה אומר לכם בחורים יקרים, תתחילו להתרגל ללמוד כל יום דף גמרא, עם הבנה ובלי הבנה, עם חברותא ובלי חברותא, כאותו סדר הלימוד של כולם, או בסדר אישי, אבל כל יום 'דף גמרא'.

• מוהרא"ש סיפר שהוא ראה יהודי נכנס להרה"ק מסאטמאר זי"ע, והיהודי כל כך בכה, שהוא עבר את השואה, וכל ילדיו נהרגו, ונשארה לו בת אחת, והתחיל את חייו מחדש, וכעת בתו נהרסה בתאונת דרכים, מוהרא"ש ראה איך היהודי בוכה אצל הצדיק, והפיל את עצמו על השולחן בבכיות נוראות, והצדיק הקדוש בכה איתו יחד, ואמר לו, גם לי יש צרות וגם אני איבדתי את כל ילדיי, אבל יש לי דבר אחד שמחזק אותי, מקום אחד יש לי ששם אני יכול להתחבא מרוב צרות, אני לוקח את הגמרא, ואני לומד גמרא, ואז אני שוכח מכל הצרות.

• אפשר להתחבא רק בתורה, רק בצילו של הקב"ה, יהודי מרגיש שלוחצים אותו ורודפים אותו, לך ותתחבא בגמרא, הגמרא תקרב אותך להקב"ה, אם יש לכם מקום יותר טוב? תגידו לי, יש לכם סמים יותר טובים מהגמרא? אין שום דבר יותר טוב, תשבו עם הגמרא ותשירו לעצמכם את המילים של הגמרא, זה מרגיע זה מרפא.

סיפוק בחיים, עסוקים עם אחרים, ומקבלים סיפוק מהדם של מישוהו אחר, אנשים נשים וטף עומדים כעת ומדברים על מישוהו אחר, שיעשה ככה או ככה, מה זה קשור אליכם.

לפני הבחירות כאן בארה"ב, ראיתי • בחור שבער בנושא, והיה בויכוחים בלהט, והתחננתי אליו שיפסיק, וכתבתי לו מכתב שזה לא קשור אליו, שיפסיק עם זה, הוא צריך רק שידוך וזהו, הוא לא צריך כלום, והוא סתם מחפש דרך למצוא סיפוק, והוא אמר לי שאני לא צודק, כי זה לטובת המדינה שפלוני ינצח, וזה לטובת הדת והיהודים וכו', והתחננתי אליו, שיפסיק להיות עסוק בזה ראשו ורובו ולשרוף את הזמן ואת האנרגיה על שטויות, אבל לא הצלחתי להשפיע, שבוע אחרי הבחירות הוא מגיע אלי, ראש הישיבה אתה כל כך צודק, אני בכזה דכאון, כבר שנה שלימה אני מקשיב לכל הפרשנים, מי הולך לנצח, והאמת היא שאני צריך שידוך, וזהו.

ככה נראים כאן הבחורים והאברכים • שעסוקים כעת עם הפרשה החדשה, אין לאברך כסף לשלם שכירות לדירה שלו, אבל הוא יושב באמצע הבית מדרש וכולו עסוק, האם הוא צריך לתת גט או לא, מה זה העסק שלך, תשאיר את זה לרבנים.

ועוד משהו חשוב, לא לדבר על • הרבנים חס ושלום, אסור לזלזל באף אחד מהצדדים, חס ושלום לשבת בשולחן שבת ולהגיד, שכל הרבנים מלאים בשקר, והכל זה כסף, חס ושלום, מה אתה יודע באמת מה קורה, למה אתה כל כך שמח כשאתה מדבר על אחרים, אני מדבר גם על עצמי, למה אנחנו שמחים מהצער של פלוני, האם זה נקרא 'התקרבות לרבינו', זו בושה גדולה, להיות

לזה, לינקולן? אסקלייד, מאיפה יש לך אסקלייד כזה יפה, אבל אני אומר לך מה יהיה, היום זה היום הראשון שלך עם הרכב, וביום הראשון אתה תרגיש וואו, ביום השני, וואי, וביום השלישי אוי ווי, מי יסתכל עליך, הגלגלים כבר יהיו בבוץ, ואחרי כמה ימים הרכב כבר מתמלא בכלוך, לא רצית שיתלכלך לכן קנית רק שעועית לאכול ברכב, אבל פתאום היית צריך לעשות עצירה פתאומית, והכל עף ברכב, והכל מלוכלך, ומה עכשיו? אם תיקח את הגמרא בכל יום, ותגרוס כל יום קצת גמרא, יהיה לך טוב תמיד, יהיה לך אושר פנימי אמיתי, לא משהו חיצוני, של הליכה עם חברים לבלות... עם כל הביטויים של הרחוב... זה מאוד יפה מבחוץ, אבל שמחה פנימית יש רק על ידי לימוד התורה, אף ללא הבנה, תגידו את המילים.

כבא בתרא דף קנה.

למדנו היום על מה שהטעו את רבא, • בהתחלה אמרו לבן אדם לאכול תמרים ולזרוק לפני רבא, ואז רבא אמר שהוא שוטה, ואחרי זה אמרו לו להגיד דבר חכמה, ורבא ראה שהוא חכם, וחזר בו מהפסק. ולמה אני אומר את זה, כי רבא לא נהיה יותר קטן מזה שקודם פסק כך, ואחרי זה פסק כך, וזה לא קשור אלינו בכלל.

מאוד כואב לי שאני שומע את • הבחורים כאן עסוקים בשערוריה החדשה, מה זה קשור אלינו, זה קשור לגדולי הרבנים, מה אנחנו צריכים להחליט אם הוא צריך לתת גט או לא, מה זה קשור אלינו, בחורים שואלים אותי, מה ראש הישיבה סובר, אני לא מבין אתכם, הגענו לרבינו כדי להתרפא ולהתחזק, מה זה קשור אלינו, זה קשור לרבנים גדולים, אנשים שהם ריקים מתוכן ואין להם

כיפור קטן, ערב ראש חודש מוקדם, כך המנהג בברסלב להגיד יום כיפור קטן בכל ערב ראש חודש, חוץ מד' חודשים בשנה, בחודש חשון לא אומרים, כי ער"ח חשון זה עדיין תשרי, בטבת לא אומרים, כי ער"ח טבת זה חנוכה, ובאייר לא אומרים כי בער"ח זה עדיין חודש ניסן, ובתשרי לא אומרים כדי לבלבל את השטן, ויש על זה סימן לבד 'חטאת' הכיפורים, חטאת ראשי תיבות ח'שון ט'בת א'ייר ת'שרי, אוי תפילה לעני כי יעטוף ולפני ד' ישפוך שיחו.

מקורב לרבינו ולהיות בשמחה מהדם של משהו, אני גם הולך למקוה, ואני גם שומע את החדשות, אבל אני לא יכול להרגיש שמחה מצרות ישראל, בושה מאוד גדולה זה שאנחנו שמחים מזה שיש מחלוקת בין בעל ואשה, ומזה שיש מחלוקת הקורעת משפחות, זו בושה נוראית.

כבא בתרא דף קנו.

- אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלנו, שאנחנו זוכים ללמוד את התורה הקדושה, היום אנחנו נגיד יום

***

שבת קודש פרשת חיי שרה בצל ראש הישיבה שלימי"א

בויליאמסבורג

⚠ מדור זה נכתב מפני השומעים ויתכן
שהדברים לא מדויקים או לא הובנו כראוי

שכן, אז הוא שאל את האברך, למה אתה לא לוקח מכאן דברים, יש כאן חלות וטונה, וגם אם יש לך כסף, ואתה רואה שזורקים כאן דברים, תיקח הביתה, למה שלא יקחו הביתה, ביצים וחלב, כל יום זורקים אוכל, ממש חבל.

ראש הישיבה נכנס לשיחה בנוגע חובות, ולכן דיבר על החשיבות לעשות שמחות פשוטות וצנועות, ולא לעשות דברים יוקרתיים, וסיפר את מה שסיפר הגבאי ר' אברהם הערש, בקול ברסלב בתוכנית 'האחים מברסלב', שאביו של ר' א"ה, המנהל של ה'בית רחל' בקרית יואל, והוא מתקשר לאנשים שלא שילמו שכר לימוד, ולפני המון שנים, היה דבר נורמלי, שהתקשרו למישהו שיש לו חוב של שכר לימוד, והוא היה עונה, שהוא כעת לפני חתונת ילדו, והוא דחוק קצת, ואחרי כמה שנים, שמעו

• בליל שבת אחרי התפילה ראש הישיבה דיבר על זה, שסוף סוף הגיע הגשם בערב שבת, הגשם שכולם המתינו לו, ואחד האברכים אמר, שהוא לא ממש חיכה לגשם, אמר לו ראש הישיבה שידע שזה לא בדיחה, אם אין גשם אין מים לשתות ואין צמחים, וזה לא רק משהו שהיה פעם, גם היום חייבים את הגשם, ואמר שהרבה שריפות נמנעים מהגשם, מישהו זרק בטעות קרטון שדלק באש, לתוך היער ליד הקריה, ואם לא היה גשם, היה יכול להיות שריפה ענקית ירחם השם.

• אחרי התפילה נכנס ראש הישיבה אל הבחורים שאוכלים בישיבה ליד בית המדרש, וראש הישיבה שר איתם זמירות שבת, ואחרי 'שלום עליכם', הוא פנה לאחד האברכים, האם יש לך כסף? הוא ענה שלא, ושאל שוב את האברך, יש לך חובות? הוא ענה

לעבוד, אף אחד לא לימד אותו איך אברך צריך להתנהג בעבודה, אף אחד לא אמר לו שהוא צריך להתפלל שחירת מנחה מעריב במנין, ולהניח תפילין, ולהפריש מעשר.

- אחרי כל כמה שניות של שיר, דיבר הראש ישיבה שוב, ואמר, כשאתם הולכים לאכול אצל השווער [אצל הורי האשה], אל תלכו בסוף הסעודה ותגידו גוט שבת וזהו, אלא תורידו את הפח זבל איתכם, וכנראה שגם זה לא שמעתם בישיבה הקודמת, והמשיך לשיר, ועצר שוב, אתן לכם עוד טיפ, אם אתה אוכל אצל חמ"ך, והוא נוהג להריח בשמים בליל שבת, ואתה לא נוהג, אל תהיה טיפש ואל תגיד שאתה לא נוהג, הוא מביא לכולם להריח, תיקח גם אתה ותעשה ברכה ותריח, ואם אתה נוהג להריח וחמ"ך נוהג לא להריח, אל תביא איתך בשמים בשקית, אל תריח.

- כשהגיעו לשיר אשת חיל, אמר ראש הישיבה, נראה לי שאני כבר צריך ללכת הביתה, כי השיר לוקח כאן הרבה זמן, כי אני עוצר אתכם אחרי כל שורה, והלך ראש הישיבה לביתו.

- בשבת בבוקר בעת סיפורי מעשיות, המשיך לספר במעשה ט' של החכם והתם, שהמלך קרא לתם, ומינה את התם להיות הגאבירנער, והממונה על אוצרות, ואמר ראש הישיבה כי רק ביושר ובתמימות אפשר להצליח ולא עם חכמות יתירות.

- והמשיך לספר מה שרבינו מספר שלתם היו אוהבים, ואחד האוהבים ייעץ לתם ואמר לו, והרי בוודאי המלך ישלח לקרוא לך, ולכן נאה והוא דרך ארץ שתלמד חכמות ולשונות אחרים שתוכל להשיב למלך, וכך עשה התם, ואמר ראש הישיבה, שיש בהם דברי חכמה, החבר שבאמת אוהב את חבירו, אומר לחבירו, הרי

שעונים, אני לא יכול לשלם כעת שכר לימוד כי אני עושה בר מצוה, ואחרי כמה שנים שמעו שעונים, אני לא יכול לשלם כעת שכר לימוד כי עשיתי וואך נאכט, ואמר, שהשבוע לראשונה הוא שמע תירוץ חדש, אני לא יכול לשלם כעת, כי אני עושה תגלחת לבן שלי, ראש הישיבה הפליא את הסיפור, ואמר 'אברהם הערש סיפר יפה מאוד את הסיפור הזה', וחבל שאנשים משקיעים כסף לקצת תשומת לב של כמה דקות.

- ואמר שלאחרונה שאלו אותו, אם זה נכון שלא צריך לתת מעשר כספים אם יש חובות, ואמר שפעם מישהו היה מאוד דחוק, היו מביאים לו את ההיתר הזה, ורק באופנים מסויימים, אבל היום אברך קונה כרטיס טיסה על מחלקה ראשונה, והרי אין לו שבע אלף דולר לשלם את זה, אז הוא הולך ללוות את הכסף, ואז יש לו כבר חובות והוא פטור ממעשר, מה זה הדבר הזה, זה גניבה לכל דבר, גניבה ממעשר, ואמר, אל תבואו לשאול אם צריך לשלם מעשר כשיש חובות, תבואו לשאול כשאתם עושים את החובות, תבואו לשאול אם לקנות את כל השטויות.

- ראש הישיבה המשיך לשיר, ואחרי כמה שניות שוב עצר ודיבר, ואמר לבחור אחד, בישיבה הקודמת בטח לא שמעת כלום על נושא של חובות, וזה נראה כמו מישהו שהולך לאוניברסיטה ולומד שם המון חכמות, ומקבל תעודה, ואומרים לו אחרי זה, אתה תהיה רופא תתחיל לרפא חולים, והוא לא יודע מה לעשות, לא לימדו אותו להיות רופא, אותו דבר זה בישיבות, לומדים הרבה, ומלמדים את הבחורים איך להיות דיין וראש כולל וראש ישיבה, אבל בסוף הבחור מתחתן, ואומרים לו לך לעבוד, והוא לא יודע איך

והתחלתי ברכות על הסדר, וכשהייתי בדף י"ג, הגיע יהודי חכם ושאל אותי אם אני זוכר טוב מה שלמדתי קודם לכן, ולא זכרתי כל כך, ואז הוא אמר לי, שזה מאוד חמור אם לומדים ולא זוכרים, וסגרת את הגמרא, ואמר אחד האברכים שהוא היה שליח של הס"מ, אמר לו ראש הישיבה, בדיוק כך, הוא היה שליח של הס"מ, והמשיך ראש הישיבה וסיפר על הזמן שהוא היה בחור, שלפני פורים הוא שוב לקח את מסכת מגילה, ושוב ראה שהוא לא זוכר הכל ולא מבין הכל, וסגר את זה, ואף אחד לא אמר לו, שאפילו אם לא זוכרים ולא מבינים אפשר להמשיך ללמוד.

• ואמר, רק את ספר הזוהר אמרו לי שלא חייבים להבין, ולכן בתור בחור למדתי הרבה זוהר, אבל לא בכל הזמנים, רק בזמן זה וזה, ואמר שאף אחד לא אמר שתהלים זה דבר חשוב, כי תהלים אומרים רק אם מישוהו חולה, ורק מי שלא יכול ללמוד, וב"ה שכאן יש בחורים שיודעים את החשיבות של התהלים.

• ואמר שכל אלו שמדברים נגד מוהרא"ש יש להם 2 טענות עיקריות, א' שהוא מפורסם, ב' שרבינו לא ממש התכוון לדרך הלימוד, ואמר ראש הישיבה, מה איכפת להם, שרבינו לא התכוון לזה, ובואו נגיד שלא התכוון לזה, אז מה, וכי עדיף שבזמן זה יקחו עיתונים, וישמעו קווים של שטויות, וסיפר ששמע מכמה בחורים בישיבות אחרות, שמגידי השיעור מלמדים שם בספר קיצור שולחן ערוך, והם לא מכינים את עצמם לפני זה, כי זה ספר קל, ואז הם מגיעים להלכות תלמוד תורה, סעיף ה', והמגיד שיעור מתחיל להגיד את המילים בהתלהבות נוראה: צריך להיזהר בכל מה שהוא לומד, להוציאו בשפתיו ולהשמיע

אתה לא נשאר כאן לתמיד, יום יבוא והמלך יקרא אותך, ואתה תעלה בבית דין של מעלה ותעמוד לפני המלך, ואז ישאלו אותך, ערוך מקרא שקראת ומשנה ששנית, ורק החומש והמשניות ילוו את האדם למעלה, והחבר האוהב מזכיר את זה כל הזמן.

• והיה שם בחור שבת לפני הבר מצוה, ואמר לו ראש הישיבה, כשאני הייתי ילד לא ידעתי מכל הלימודים האלו שיש לך, והסעודת בר מצוה שלי נגמר מאוד מאוחר, ובבוקר ישנתי, ואמרו לי, האם ביום הראשון שהיית גדול כבר פספסת את זמן תפילה וזמן קריאת שמע, והייתי שבור מזה הרבה זמן, אבל אתה, שקיבלת כאן את הלימודים, אתה יודע, שגם אם נפלת אתה יכול לקום ולחזור בתשובה, כל מי שמוכר רכב, חייב למכור רכב עם גלגל זרובי, אף שכעת הרכב מאוד חדש והגלגלים תקינים, אבל הוא יכול לקבל פנצ'ר, ואם לא יהיה לו גלגל זרובי, הוא לא יוכל להמשיך בדרכו, אותו דבר זה בחור בר מצוה, מלמדים אותו את כל המצוות, וצריך ללמד אותו מצוות תשובה, שידע מה לעשות כשיש פנצ'ר, שידע איך להמשיך הלאה בדרכו.

• ואמר, אני לא זכיתי להתקרב לפני הבר מצוה שלי, ולא זכיתי לקבל את העצות המתוקות האלו לפני הבר מצוה, אבל לכל הפחות בגיל עשרים נודע לי מזה, וזה גם לא מאוחר, ומי שנודע לו מהעצות של רבינו בגיל ארבעים או חמישים, זה גם לא מאוחר, אף פעם לא מאוחר, ואמר שבחור שיכול ללכת עם העצות של רבינו, ובעיקר עם הדרך הלימוד של רבינו, הוא פשוט בגן עדן, ואמר, אני הייתי בחור צעיר, ובערתי בעבודת השם, אבל לא ידעתי מה לעשות, כל כך רציתי ללמוד, קניתי קלטות על הש"ס, זה עלה דולר לקלטת,

שאחרי שהתם כבר למד את החכמות הוא נזכר ממה שהתכם אמר לו פעם, אני על המקום שלך יכול להגיע בניקל, ואתה על המקום שלי לא תוכל להגיע.

- ודיבר על זה שאנשים עסוקים היום בביזנס ועסקים, ומצאו להם עשרת הדיברות חדשות, שחייבים לקנות עוד ועוד בתים, עוד בית ועוד בית, ולא יודעים שעוד מעט כבר הולכים מכאן, והכל נשאר פה, ובינתיים מזניחים את כל הבית, ואמר שחז"ל אומרים, רוצה אשה בקב ותפלות, האשה מסכימה שהבעל יביא הביתה רק קב אחד, אבל שידבר איתה, שיהיה בבית, ושלא יהיה כל הזמן רק בעסקים, ואיך לשלם את ההלוואות החדשות מהבנק כדי לבנות עוד בית ועוד בית.

- בסעודה שלישית לימד ראש הישיבה חלק מהשיחה האחרונה בשיחות הר"ן, על המשנה באבות, כך דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל, אם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, ומביא שם רבינו: ומקשין ההמון עם, איך שייך 'אשריך בעולם הזה', אם צריך לסבול כזה עמל, לאכול פת במלח וכו', טוב לך לעולם הבא עוד אפשר להבין, אבל מה אשריך בעולם הזה, ומתוך רבינו: כי כל העשירים והגבירים הגדולים מודים, שהעולם הזה מלא יגונות ויסורים, כדברי המשנה מרבה נכסים מרבה דאגה, ואע"פ שההמון העם העניים אינם מבינים זאת, ונדמה להם שאם היה להם עשירות לא היה להם דאגות, אבל באמת הם טועים הרבה. ורק התורה והתפילה מביאים עשירות לאדם.

- ואמר ראש הישיבה שהתורה היא

לאזנו, שנאמר לא ימיש ספר התורה הזה מפיו, ומי שמוציא בשפתיו 'אף על פי שאינו מבין' קיים מצוות ולמדתם. ופתאום המגי"ש לא יודע מה לעשות, הרי כל השנה הוא צועק על הבחור שגורס משניות...

- ואמר אחד האברכים שיצא עכשיו חוברת עם מראי מקומות, של כל הספרים שאומרים כמה זה חשוב להגיד את התיבות בלי להבין, ואמר לו ראש הישיבה, זה לא יעזור, מי שחכם לוקח את דרך הלימוד וטועם ורואה כמה זה טוב, ומי שנגד דרך הלימוד אי אפשר להוכיח אותו עם אף הוכחה, והראה ראש הישיבה בספר ליקוטי תורה של הרה"ק המגיד מטשערנאביל זי"ע, שכותב שם [בהדרכה ו]: תאמר ח"י פרקים משניות בלי פירוש בכל יום, כן תנהוג כל ימי חייך. ואמר ראש הישיבה שפעם אחת אמר זאת לאחד שהתווכח איתו, והראה לו, תראה שזה לא קשור לברסלב, זה כותב כבר המגיד מטשערנאביל, וענה לו החכם, הלוואי שההבנה שלנו תהיה כמו האמירה שלהם, ואמר ראש הישיבה, אין מה להתווכח, לליצים יהיה תמיד תשובה לענות.

- ואמר עוד לבחור הבר מצוה: תלך כל יום לדבר עם השי"ת, אפילו רק דקה אחת, ואמר לו, אתה יודע כמו מי תוכל לגדול אם תצא כל יום להתבודדות? אתה תוכל לגדול כמוך. אתה תוכל לגדול, כמו מי שאתה יכול לגדול באמת.

- והמשיך ללמוד בסיפורי מעשיות, שהציבור מאוד אהב את התם, כי הוא התנהג עם הציבור בתמימות ויושר, ואמר למלמדים, אתם רוצים שהילדים יאהבו אתכם בכיתה, ויקשיבו לכם, תתנהגו איתם בתמימות ויושר, והמשיך בסיפור

על יהודי פלוני שהוא נסתלק לבית
עולמו, והשאיר רחוב שלם במנהטן,
ענה לו היהודי מאנ"ש, אני מכיר
מישהו שמת והשאיר את כל העולם
כאן למטה, לא רק רחוב אחד.

ההשקעה הכי טובה, אנשים מתלוננים
למה לא השקעתי בביטקוין, עכשיו
זה עלה, וחבל שלא השקעתי, והאמת
היא שההשקעה הכי טובה שנשארת
לתמיד, זה התורה הקדושה, ואמר
ששמע מאחד מאנ"ש, שסיפרו לו,

***